

Vydal Krajský úřad Ústeckého kraje
 Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem
 Telefon: +420 475 657 111
 Fax: +420 475 200 245
 E-mail: urad@kr-ustecky.cz

Fotografie: archiv Českého Švýcarska, o. p. s.
 Grafické zpracování a tisk: NOESIS s.r.o.
 Neprodejné

● České Švýcarsko
 ● Sächsische Schweiz

Region bez hranic

Města a obce Českosaského Švýcarska

● České Švýcarsko
 ● Sächsische Schweiz

 Europäische Union, Europäischer Fonds für regionale Entwicklung, Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie, Evropský fond pro regionální rozvoj, Investice do vaší budoucnosti

 Ziel 3 | Cíl 3
 Měj svou sílu, Hájíš hranice!
 2000-2013 www.mst-och.eu

 Brána do Čech
 Měj svou sílu, Hájíš hranice!

 Sächsische Schweiz

Projekt Turistika bez hranic byl podpořen z finančních prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Benešov nad Ploučnicí

Benešov vznikl ve druhé polovině 13. století v údolí řeky Ploučnice. Leží uprostřed nádherné přírody, obklopený lesy, na soutoku říčky Bystřé a Ploučnice. Dominantou města je **zámecký areál**. Jedná se o komplex dvou oddělených zámeckých celků – Horního a Dolního zámku, k nimž můžeme připojit ještě třetí doklad jedinečné renesanční architektury, přílehlý farní kostel Narození Panny Marie. Všechny tři stavby spojuje míšeňský šlechtický rod Salhausenů, který zde v 16. století v duchu saské renesance rozvinul významné stavební aktivity. Z Benešova nad Ploučnicí můžete vyrazit všemi směry a nikdy nebudete zklamáni. Pro kratší výlety lze doporučit výšlap na **Táborský**, **Sokolský** nebo **Ostrý vrch**. Z Táborského vrchu uvidíte město od severu, z Ostrého vrchu se otevírá překrásný výhled do údolí Ploučnice a na Sokolském vrchu najdete Ploučnickou vyhlídku s výhledem z jihu. V Benešově nad Ploučnicí byla v roce 2013 dobudována Ústeckým krajem **cyklostezka Ploučnice**, která vede z Děčína až do Starého Šachova, na hranici s Libereckým krajem. Zelená cyklomagistrála se vine členitou a malebnou krajinou okolí řeky Ploučnice, jejíž meandry procházejí rozlehlými chráněnými oblastmi přírodního parku Ještěd, CHKO Lužické hory, Kokořínska, České středohoří a Labských pískovců. Hojně navštěvované je termální koupaliště, v jehož areálu je hřiště na plážový volejbal a asfaltové hřiště na nohejbal.

Tipy a zajímavosti

V areálu zámku jsou **dva prohlídkové okruhy a informační středisko**. Návštěvní sezona trvá od 31. března do 31. října (duben a říjen: so, ne a svátky; květen až září: denně mimo pondělí). **Zámecká zahrada** je celodenně volně přístupná.

Česká Kamenice

Pokud máte rádi klid malebného městečka s historií a kulturou nebo pozorování krajiny z výšky, je Česká Kamenice tím pravým výletním místem pro vás. Díky jednomu z nejzachovalejších historických městských center severních Čech byla v České Kamenici v roce 1992 vyhlášena **městská památková zóna**. Tehdy ji tvořilo 32 kulturních památek. Tento počet však nadále stoupá, neboť město o své kulturní bohatství stále pečuje, což se projevilo mimo jiné i tím, že bylo za přípravu a realizaci Programu regenerace městské památkové zóny vyhlášeno Historickým městem roku 2005. Na území města se stýkají hranice hned **tří chráněných krajinných oblastí** (Labské pískovce, Lužické hory a České středohoří). V jeho okolí je spousta geologicky zajímavých vyhlídkových vrchů s úchvatnými rozhledy, které stojí za výšlap. Z centra města je nejlépe dostupné vyhlídkové místo na čedičovém kopci s názvem **Jehla** (478 m) s výhledem na město, České středohoří a České Švýcarsko s Růžovským vrchem. Nedaleko České Kamenice, v **Rabštejně** u obce Janská, je možné navštívit bývalou podzemní leteckou továrnu z 2. světové války a prohlédnout si s průvodcem tuto ojedinělou expozici. Naopak romantické výletní místo v podobě liturgického areálu s názvem **Bratrský oltář** je ukryté v lese asi 2 km po modré turistické značce od centra města.

Tipy a zajímavosti

Poutní kaple Narození Panny Marie – barokní kaple s křížovou cestou, která je bohatě zdobena sochařskými pracemi z dílny slavného Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa. **Hrad Kamenice na Zámeckém vrchu** – romantická zřícenina středověkého hradu s rozhlednou na čedičovém vrchu (530 m). **Kostel sv. Jakuba Většího** – pozdně gotický trojlodní kostel s vyhlídkovou věží nabízející pohled na historické centrum města; možnost prohlídky s průvodcem.

Děčín

Děčín je nejnižše položeným městem České republiky (135 m n. m.), jež se rozprostírá v široké kotlině na obou březích **Labe**. Díky své poloze je často nazýván bránou severních Čech. Je významným říčním přístavem, důležitým železničním uzlem a leží na křižovatce několika významných silničních tahů. Zaujímá rozlohu 12 tisíc ha, dělí se na 35 městských částí, žije zde přibližně 52 tisíc obyvatel. Dominantou města je barokně-klasicistní **zámek**, který se vypíná na skalním ostrohu nad soutokem řek Labe a Ploučnice. Děčín je městem uprostřed romantické krajiny. Je tedy ideálním výchozím místem pro výlety do svého nádherného okolí. Proti zámecké skále se na levém břehu Labe zvedá pískovcový masiv **Pastýřské stěny** se svéráznou stavbou vyhlídkové restaurace, lesoparkem a **zoologickou zahradou**. Začínají zde turistické cesty, vyhlídkové terasy na vrcholu skály nabízejí krásné výhledy na město a řeku. Pro důkladnější poznání krás centra města a jeho nejbližšího okolí lze využít **městské procházkové okruhy**. V rámci turistického navigačního značení bylo osazeno 204 směrových tabulí, které navádějí turisty na zajímavé objekty. Orientační mapky okruhů získáte v informačním středisku v budově knihovny na nábřeží pod zámkem.

Tipy a zajímavosti

Děčínský zámek patří mezi nejvýznamnější historické památky severních Čech. Tyčí se na skalním ostrohu nad soutokem řek Labe a Ploučnice a tvoří nádhernou dominantu města. Součástí jeho rozsáhlého areálu jsou: Růžová zahrada se salou terenu a gloriétem, Dlouhá jízda, kostel Povýšení sv. Kříže s kaplí Panny Marie Sněžné, historický vodočet na zámecké skále, řetězová lávka přes řeku Ploučnici, Mariánská louka, Jižní zahrady a thunská kaple.

Dolní Poustevna

Při vytyčování hranice mezi Českým královstvím a míšeňským biskupstvím v roce 1213 se zeměměřiči setkali v místech dnešního města s poustevníkem, a odtud tedy asi pochází název obce. Ve středověku se obec nacházela na obchodní solné stezce z Halle a Míšeň do Šluknova a dále do Čech. Dolní Poustevna byla známá v celých severních Čechách a Sasku svou ruční papírnou (1579–1906) a výrobou umělých květin. Sousedí s německým městem Sebnitz, které je **branou do zadního Saského Švýcarska**. Železnice vede do města od roku 1904 a od léta 2014 je opět obnoveno spojení mezi Dolní Poustevnou a Sebnitzem, které bylo přerušeno po roce 1945. Ve městě se dále nachází hraniční **automobilový přechod**, který ročně využijí více než 2 miliony cestujících. Na území města se nalézá více drobných kulturních sakrálních památek, které spojuje naučná stezka. Většina z nich je v současné době opravena. **Vrch Poustevník** (454 m) neboli Špičák se nachází mezi Horní Poustevnou a Novou Vískou a jedná se o oblíbené vyhlídkové místo, na které povede také naučná stezka. Hned za hraničním přechodem v sousedním saském městečku **Sebnitz** se nachází **Park pravěku** (Urzeitpark) s pravěkými sochami ještěřů a dinosaurů. Současně doporučujeme navštívit i **Muzeum Afrikahaus** ve starém hrázděném domě, **Deutsche Kunstblume Sebnitz – dílnu s výrobou umělých květin** a **nádraží Sebnitz** s expozicí motocyklů veteránů.

Tipy a zajímavosti

Centrum setkávání se rozprostírá na návrší nad městem v budově bývalého evangelického kostela z roku 1937. Město objekt opravilo a přebudovalo na velký koncertní a divadelní sál. Je zde možné navštívit i vyhlídkovou věž, která vám poskytne panoramatický výhled na celé městečko.

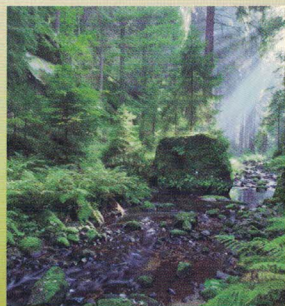

Doubice

Malebná obec v lesnaté krajině na pomezí Lužických hor a Českého Švýcarska. První zmínka o obci pochází z roku 1552, počátky osídlení jsou ovšem spojeny s nálezy zbytků sklářských hutí, které mohou pocházet již ze začátku 15. století a jednalo by se tak o nejstarší hůt v Čechách. V pozdější době zde jako v celém Šluknovském výběžku převládá textilní výroba a s ní i profese přadláků, tkalců a běličů. V 19. století se rod Kinských zasloužil o vznik mnoha vyhlídek a loveckých a turistických stezek ve skalách. Většina z nich se zachovala do dnešní doby. Okolí Doubice – místní obyvatelé ji označují jako „**mozkové lázně**“ – nabízí bezpočet vycházek do krásných lesů v CHKO Lužické hory i v národním parku České Švýcarsko. Koberec lesů a skal je rozložen západně od obce desítky kilometrů přes hranici s Německem až k Labi a skýtá jedno z přírodních nejcennějších území střední Evropy. Nejkrásnější pohled na obec je buď z **Karlovy výšiny** (586 m, východně od obce), nebo z čedičového vrchu **Spravedlnost** (533 m, jihovýchodně od obce). Ke klenotům lidové architektury severních Čech patří jednoznačně i místní **podstávkové domy** a chalupy. Asi 4 km od Doubice jsou **Úzké schody**. Jedná se o romantické skalní průchody s rekonstruovanými žebříky při cestě na **Tokáň** (3 dřevěné chaty alpského stylu uprostřed lesů v národním parku).

Tipy a zajímavosti

Kyjovské údolí – romantické údolí říčky Křinice asi 3 km severozápadně od obce. Po 7 km přechází v bývalé osadě Zadní Doubice do Německa. Po okolních pískovcových skalách a vyhlídkách vede žlutě značená Köglerova naučná stezka (např. Kyjovský hrad, útvar Klenotnice, převis Jeskyně víl a jeskyně Vinný sklep, kde se v pozdní zimě tvoří ledové krápníky). Údolím vede cyklotrasa do Bad Schandau.

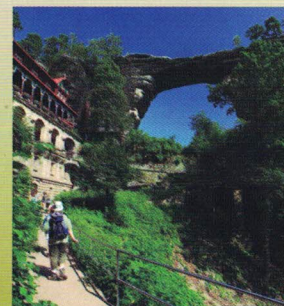
Hřensko

Obec ležící v údolí Kamenice při jejím ústí do Labe. Hřenskem procházela odbočka důležité komunikace Česká silnice. Obyvatelé se živilí jako lodníci, voraři a rybáři, úspěšně se věnovali obchodu dřívím, obilím a solí. Název obce byl odvozen od jména tzv. dolní krčmy Hornskratschen. Kvůli každoročním povodním se domy budovaly na vyvýšených kamenných podezdívkách. S obcí je historicky spjata i lodní doprava. Přímé spojení mezi Děčínem a saskými městy bylo dlouhá staletí možné jen po Labi. Teprve roku 1942 byla dokončena silnice propojující **Děčín, Hřensko a pohraniční Schmilku**. Železniční spojení fungovalo od 50. let 19. století. Dnes se tedy z Děčína do Hřenska můžete dostat několika způsoby – **parníkem, turistickým autobusem, vlakem** a následně **přívozem** přes Labe a v neposlední řadě po silnici autem. Od poslední čtvrtiny 19. století se v Hřensku rozvíjel cestovní ruch. Jednou z neznámějších atrakcí Českého Švýcarska jsou **soutěsky na říčce Kamenici**. Návštěvníky čeká procházka romantickou přírodou podél toku Kamenice obklopené z obou stran hradbou vysokých skal. Lidskou silou poháněná loďka vás provede mezi skalními útvary, převozník vás seznámí s živými i zkamenělými obyvateli soutěsek. Provozní doba v **Edmundově a Divoké soutěsce** je od Velikonoc do konce října, denně od 9 do 17 hod. K Hřensku patří i tyto místní části – **Mezná a Mezní Louka**. Obec je výchozím místem k naučné stezce Okolím Pravčické brány.

Tipy a zajímavosti

Pravčická brána – nejznámější a nejobdivovanější skalní útvar Českého Švýcarska, největší přírodní skalní brána v Evropě. Dno Pravčické brány leží v nadmořské výšce 415 m, její šířka u dna je 26,5 m, výška otvoru 16 m, horní část oblouku je ve výšce 21 m, šířka oblouku 7–8 m a minimální tloušťka 3 m. Doporučujeme skalní vyhlídky v bezprostředním okolí brány, odkud je pěkný pohled na některé dominanty v české i saské části pískovcové oblasti. Do skalního areálu je placený vstup.

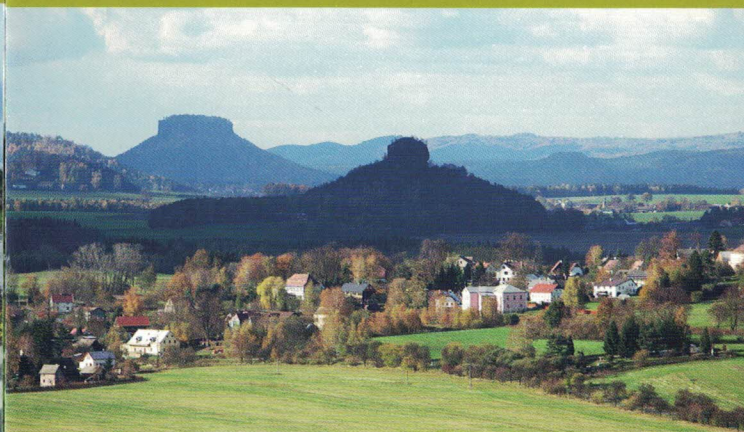

Chřibská

Pro milovníky kultury, historie a romantických procházek po loukách a ve skalách je Chřibská tím pravým místem. Malebné město tvoří několik místních částí – Chřibská, Horní Chřibská, Dolní Chřibská a Krásné Pole. Rozkládá se ve svažitém údolí říčky Chřibské Kamenice v nejzápadnější části chráněné krajinné oblasti Lužické hory, na pomezí národního parku České Švýcarsko. Pozornost v celém městě poutají typické **roubené domy s podstávkou**, ať už přízemní, nebo s hrázděným patrem a břidlicovými střechami s vikýři či zdobenými štíty. Hlavní dominantou městečka je **kostel sv. Jiří** s farou a křížovou cestou se čtyřmi nárožními kaplemi a renesanční náhrobníky podél stěn kostela. Chřibská se doma i ve světě proslavila **výrobou skla**. Rok 1414 je zmiňován v souvislosti se založením sklárny v Horní Chřibské. Provoz nejstarší činné sklárny v Evropě byl však ukončen roku 2007. Chřibská se svým okolím je místem mnoha **botanických vzácností** a přírodních krás. Tisíce rozkvetlých orchidejí (vstavačů) se rozprostírají na podmáčených loukách přímo ve Chřibské. Na louce U Brodských najdete v květnu fialově a bíle kvetoucí prstnatec májový, v srpnu pak v přírodní rezervaci Marschnerova louka pod vrchem Spravedlnost orchidej kruštíř bahenní. **Vyhlídková místa v okolí Chřibské** nabízejí krásné výhledy jak na národní park České Švýcarsko, tak na Lužické hory. Částečný výhled vám umožní vrch Spravedlnost, Chřibský vrch a Malý Stožec.

Tipy a zajímavosti

Místní vlastivědné muzeum – je věnováno historii Chřibské a jejímu rodákovi Tadeáši Haenkemu. Tento lékař, etnograf, cestovatel a botanik se proslavil objevem leknínovité rostliny, tzv. viktorie královské. Dům čp. 22 stojí přímo na náměstí, otevřeno je od května do září.

Janov

Obec Janov s více než 300 obyvateli leží nedaleko hranic s Německem v jedinečné krajině Českého Švýcarska. Tuto malebnou vesničku odedávna obývali hlavně voraři a tkalci, zástupci zdejších tradičních řemesel. Dnes je Janov převážně rekreační obcí s mnoha penziony. Janov leží na **Bynovecké plošině**, vysoko nad úrovní Labe. Proto jsou zde letní dny většinou slunné, na rozdíl od níže položených roklí a soutěsek. Centrum obce zdobí pozdně barokní obecní **kaple Jana Křtitele**. Vyjdete-li mezi starými chalupami směrem k bývalému větrnému mlýnu nebo ke **golfovému areálu**, překvapí vás daleké výhledy na okolní krajinu. Nevšedním zážitkem je určitě návštěva golfového areálu. Začátečníci mohou například využít dvouhodinové seznámení se s golfem pod vedením zkušených trenérů. Novou dominantou obce je tzv. **Janovská rozhledna**, která nabízí výhledy na stolové hory Saského Švýcarska a Velký Winterberg a masív Křídelních stěn s Pravčickou bránou. Rozhledna je celoročně přístupná. Na rozdíl od davů turistů v blízkých soutěskách Kamenice nebo na Pravčické bráně na vás v okolí Janova čekají tiché stezky. Doporučujeme také okružní **procházku kolem řopíků** (lidově tzv. bunkrů), která vede z Janova po žluté turistické stezce ve směru na Hřensko, okolo větrného mlýna na konec lesní panelky a dále rovně lesní cestou ke kaňonu Labe. Zde naleznete tři objekty lehkého opevnění a s trochou štěstí si jich můžete postupně prohlédnout až sedmnáct.

Tipy a zajímavosti

Janovský výletní okruh Janov – Soutěsky – Hřensko. Z obce se vydáme po žluté lesem k Hájenkám (nezapomeňte si malou odbočku vystoupat na Janovskou rozhlednu), odtud sestupujeme po zelené k Meznímu můstku a vlevo po proudu do Edmundovy soutěsky s možností plavby na pramicích. Pokračujeme 2 km do Hřenska a dále po žluté stoupáme opět do Janova. Délka výletu asi 7 km.

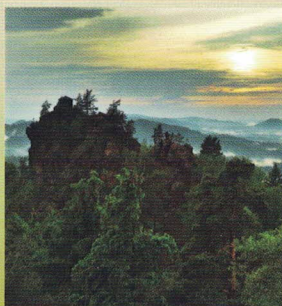
Jetřichovice

Jetřichovice jsou turistickým centrem vlastního Českého Švýcarska. Obec vznikla koncem 14. století v souvislosti s hradem Falkenštejnem, postaveným na ochranu hojně využívané obchodní cesty České silnice, která spojovala Čechy se Saskem a Lužicí. **Jetřichovice, Rynartice, Všemily i Vysoká Lípa** jsou rozprostřeny v nejkrásnější části Českého Švýcarska. Staré chalupy tu objevíte stulené pod pískovcovými skalami nebo naopak na slunných svazích s překvapivými pohledy na pitoreskní krajinu roklí, skal i zalesněných čedičových kopců, jímž dominuje úchvatný kužel Růžovského vrchu. V nedávné době byl i díky bývalým obyvatelům zrekonstruován **barokní kostel sv. Jana Nepomuckého**. Z louky nad kostelem se otevírá panorama Jetřichovických skal, které oplývá mnoha rozmanitými vyhlídkovými skalními útvary. U silnice směrem z Rynartic na Jetřichovice objevíte **Trpasličí skálu** – skalní masív s vytesanými reliéfy trpaslíků i se Sněhurkou. V další místní části Jetřichovic, ve Vysoké Lípě, určitě stojí za to navštívit **skalní hrad Šaunštejn**, který původně sloužil k ostraze obchodní stezky. Stále zde najdete stopy po vytesaných základech budov. Protože se jeho majitelé, Berkové z Dubé, živili i loupežením, říká se mu Loupežnický hrádek. Dalším atraktivním místem Jetřichovicka je **areál bývalého Dolského mlýna** z r. 1515 v soutěsce Kamenice. Zde se natáčela řada filmových pohádek jako např. *Pyšná princezna, Ztracený princ* nebo *Peklo s princeznou*.

Tipy a zajímavosti

Jetřichovické vyhlídky: Mariina skála (428 m) – původně požární pozorovatelnu turisticky zpřístupnil Ferdinand Kinský v r. 1856. Výhled z dřevěného altánu byl návštěvníkům znovu umožněn v roce 2007 poté, co v září 2005 zničil původní altán požár. **Rudolfův kámen (484 m)** – z vrcholové skály nabízí jedinečný kruhový výhled na skalní krajinu zadního Českého Švýcarska. Na vrchol vede pěšina zakončená namáhavým výstupem po kamenných stupních a železných žebřících.

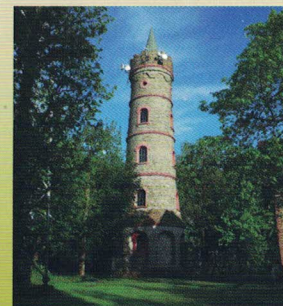
Jiřetín pod Jedlovou

Nachází se v nejsevernější části České republiky, ve Šluknovském výběžku na území chráněné krajinné oblasti Lužické hory. Součástí obce jsou osady Lesné, Rozhled a Jedlová. První písemná zmínka pochází z roku 1548, kdy majitel tolštejnského panství Jiří ze Šlejnic započal s výstavbou městečka Sankt Georgenthal na základě objevu ložiska stříbrných rud v okolí hradu Tolštejna. Dolování v této oblasti však nebylo nikdy výnosné. Na dlouhá léta se hlavním zdrojem obživy místních obyvatel staly plátenictví a textilní výroba. Obec je prohlášena za **městskou památkovou zónu**, jejímž centrem je právě rekonstruované náměstí. Centrum obce Jiřetín je ideálním výchozím místem ke zřícenině **hradu Tolštejn**. Název hradu vznikl z původního německého jména Dohlenstein (Kavčí hrad), první zmínky pocházejí ze 13. století. Zánik hradu přinesla třicetiletá válka. Z hradu je úchvatný výhled do okolí, především však na třetí nejvyšší horu Lužických hor **Jedlovou (774 m)** s 23 metry vysokou kamennou rozhlednou a restaurací. Na vrchol vede **lyžařský vlek**. Na vrcholu Jedlové si můžete užít také pořádnou porci adrenalinu v **lanovém centru** nebo si půjčit terénní **koloběžku** a jednou z pěti tras sjet k dolní stanici vleku, kde se zhoupnete na **obří houpačce**. V zimě se Jedlová hora změní v příjemný zimní areál s nabídkou sjezdového i **běžecského lyžování**, vhodný především pro rodiny s dětmi.

Tipy a zajímavosti

Křížová hora – poutní místo s křížovou cestou s 11 zděnými rokokovými kapličkami s reliéfními výjevy, s kaplí Povýšení sv. Kříže (12. a 13. zastavení) a s kaplí Božího hrobu (14. zastavení). Jedná se o nejzachovělejší křížovou cestu na Šluknovsku, objevuje se i ve filmovém zpracování máchovského eposu *Máj*. **Štola sv. Jana Evangelisty** – expozice o historii zdejšího dolování. Hlavní chodba štoly měří přibližně 440 m a je možno ji navštívit od května do září s průvodcem.

Jiříkov

Město Jiříkov se nachází v těsné blízkosti hranice s **Německem** v severovýchodní části Šluknovského výběžku. Je položeno na mělkém údolí Jiříkovského potoka. Obec tvoří čtyři části: **Starý Jiříkov, Nový Jiříkov, Loučňan a Filipov**. Založení Starého Jiříkova lze datovat do počátku 14. století. Společně jako Georgswalde, tedy spojení všech čtyř obcí, ho můžeme zaznamenat poprvé roku 1849. V roce 1914 byl Jiříkov povýšen Františkem Josefem I. na město, v jehož znaku je zobrazen sv. Jiří v boji s drakem. Městu v historii dominovala podomácká a manufakturní výroba. Jednalo se hlavně o zpracování lnu a výrobu plátna. Vedle těchto odvětví se začal prosazovat i sklářský a strojírenský průmysl. V roce 1900 zde dominuje **výroba hudebních nástrojů**. Bohužel průmyslová sláva tohoto období se nepřenese do dnešních dnů. Mezi nejvýznamnější rodáky města patří například P. Johann Georg Göttlich (1771–1843). Byl jedním z prvních botaniků-floristů severních Čech a průkopníkem ovocnářství. Šluknovský výběžek je označován jako **krajina podstávkových domů**, a tak i v Jiříkově jich najdete bezpočet. Centru Jiříkova vévodí barokní jednolodní **kostel sv. Jiří**. Kolem kostela se nacházejí malé výklenkové barokní kapličky s křížovou cestou. V Mánesově ulici objevíte nejstarší dochovanou památku Jiříkova, tzv. **Švédský sloup** z roku 1704. Podle pověsti připomíná událost, kdy zdejší sedlák zapřel švédským vojskům zásoby a byl za to potrestán na hrdle.

Tipy a zajímavosti

Kostel Panny, Marie pomocnice křesťanů – v místní části Filipov je významnou památkou, neboť díky opakujícím se zprávám o uzdravení nemocných na přímluvu Matky Boží byl nazýván „Lurdy severních Čech“. Byl dostavěn roku 1885 v pseudorománském slohu. Svého významu chrám nabyl roku 1926, kdy byl papežem Piem XI. povýšen na „baziliku minor“. Každoročně v lednu přicházejí k bazilice již v průběhu noci poutníci a z dálky je vítá vyzvánění zvonů.

Kamenický Šenov

Nachází se v půvabné krajině pískovcových a čedičových útvarů na rozhraní Českého středohoří a Lužických hor. Správní celek města, které je součástí Libereckého kraje na severu Čech, tvoří dvě části - Kamenický Šenov a Prácheň. Městečko je proslulé sklářskou uměleckou výrobou. **První sklářská huť** zde byla postavena v roce 1886 a je funkční dodnes. Město je také sídlem největšího českého výrobce lustrů a svítidel Preciosa Lustry. **Panská skála** je jedním z našich nejpobulárnějších chráněných čedičových útvarů. Je pozůstatkem nevelkého čedičového návrší, vzniklého vulkanickou činností. Původně byly koncem 18. století čedičové sloupce lámány pro použití ke stavebním účelům. Tak byla postupně odhalena pozoruhodná vnitřní stavba vršku, tvořeného štíhlými čtyř- až šestibokými čedičovými sloupce, které jsou až 15 m vysoké. Jsou uspořádány podle výšky jako přístaly varhan, lidově se jim tedy říká Varhany. Panská skála je oblíbeným místem turistů i filmařů. Nejznámější je pohádka „Pyšná princezna“. U Panské skály je umístěno Informační centrum. Katolický farní **chrám Narození sv. Jana Křtitele** byl postaven v letech 1715-18 v barokním stylu italským stavitelem Petrem Pavlem Columbanim a nachází se v centru města. U severní strany kostela je zbytek starého hřbitova s velkolepými náhroby bohatých sklářských rodin. Po „muzejní trati“ z roku 1886 mezi Kamenickým Šenovem a Českou Kamenicí jezdí v letních měsících **historický motoráček**.

Tip na zajímavosti

Sklářské muzeum – je umístěno v typickém šenovském patricijském domě, součást městské památkové zóny tvořené zástavbou domů z 18. století. Expozice zahrnuje především ryté a broušené sklo z šenovsko - borské oblasti ze 17. století do současnosti. Jedním z nejobdivovanějších exponátů je skleněná židle od firmy Eliase Palmeho z roku 1894.

Krásná Lípa

Město leží v mělkém údolí horního toku říčky Křinice na rozhraní Českého Švýcarska a Lužických hor. Historie města sahá do 14. stol., kdy byl opuštěn nedaleký hrad Krásný Buk. Rod Kinských zde podporoval od začátku 17. století rozvoj řemesel. Vznikaly plátenické manufaktury, později punčohářství. V 19. a počátkem 20. století byla Krásná Lípa významným střediskem textilní výroby a obchodu. K úpadku došlo po odsunu původních německých obyvatel, kdy se počet obyvatel snížil asi na polovinu. Život města je dnes spojen s rozvojem cestovního ruchu v regionu Českosaského Švýcarska. Město je sídlem Správy Národního parku České Švýcarsko. V Krásné Lípě a jejím okolí byla v roce 2006 obnovena **Köglerova naučná stezka** – nejstarší naučná stezka na českém území, kterou zřídil roku 1941 Rudolf Kögler. K městu Krásná Lípa patří i místní části **Kyjov, Vlčí Hora, Dlouhý Důl, Hely, Sněžná, Zahrady, Krásný Buk a Kamenná Horka**. Postupně se z města stává pulzující centrum celého Českého Švýcarska s nabídkou moderního ubytovacího zařízení, atraktivního **sportovního areálu**, originálních regionálních výrobků a jedinečné gastronomie. Město je protkáno nově vybudovanou **sítí pěších i cyklotras**, které nám umožní navštívit i okrajové části, jako je například dendrologicky unikátní městský park. Krásná Lípa je i ideálním výchozím místem pro **výlety** především **do národního parku Českého Švýcarska i Lužických hor**.

Tip na zajímavosti

Dům Českého Švýcarska – centrální návštěvnické a informační středisko na náměstí s interaktivní expozicí s názvem „České Švýcarsko: život, tajemství, inspirace“. Zábavnou formou se můžete seznámit s přírodou, historií a současností tohoto jedinečného regionu. Informační středisko denně a celoročně poskytuje komplexní turistický servis.

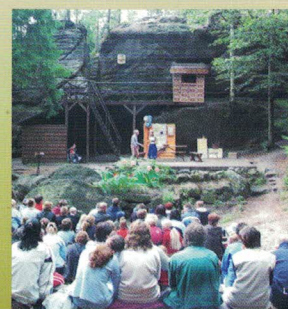
Kytlice

Obec leží uprostřed lesů v Lužických horách na obou březích říčky Kamenice. Vznikla spojením tří starších obcí – Dolní Falknov, Falknov a Kytlice. Bezpečně je existence Falknova doložena až v 16. století. Již v roce 1530 zde byla vytvořena sklárna a díky prudkému **rozvoji sklářství** vzkvétá i obec. Ve vsi bylo 30 brusíren skla a malířů skla. Ke sklářské huti patřily značné pozemky, na kterých byl založen statek s obilním mlýnem, pivovar a pila. V roce 1731 byla sklárna prodána novým majitelům a těmi se stali Kittelové. V roce 1758 vznikla uprostřed Falknova nová ves nazývaná Kittlitz (Kytlice). Mlýny jsou nyní také částí obce Kytlice. Dříve se jmenovala Hillův Mlýn podle pily, která zde byla vybudovaná kolem poloviny 16. století. Dominantou obce je barokní **kostel sv. Antonína Paduánského** vystavěný v letech 1777–1782. Louku pod kostelem zdobí socha sv. Antonína Paduánského z druhé poloviny 18. století. V měsíci červnu byste si neměli nechat ujít návštěvu pouti sv. Antonína Paduánského. Místní okolní krajina zdobená nejen krásnou přírodou ale i zachovalými **podstávkovými domy** je ideální pro **cykloturistiku**. S dětmi je možno využít dvě **dětská hřiště**, jedno u Obecního domu a druhé v parku u restaurace „U zlatokopa“. Vykoupat se je možné v **přírodním koupališti** s písčnou pláží. V zimě je Kytlicko využíváno především pro **běžkové lyžování**. Nejbližší sjezdovka je v Polevsku vzdálená přes kopec jen 4 km.

Tip na zajímavosti

Lesní divadlo bylo zřízeno v roce 1931. V letních měsících jsou na pořadu divadelní vystoupení, jak místním Kytlickým ochotnickým spolkem, tak hostujícími spolky. Program je k dispozici na vývěsních tabulích nebo v informačním centru. **Pustý zámek** je přírodní památka a znělcová skála s téměř horizontálním uspořádáním mohutných znělcových sloupců, nacházející se v údolí říčky Kamenice na kraji obce. Na vrcholu skály jsou zachovány zbytky zříceniny hradu Fredevaldu a je zde vyhledávaný vyhlídkový bod.

Lipová

Malebná Lipová je jedna z nejsevernějších obcí Šluknovského výběžku. Jedná se o velmi staré osídlení, což dokládají nálezy opracovaných pazourků již z doby kamenné, a dále pak runy nalezené u „Černého kříže“. Novodobé osídlení se předpokládá od roku 1000 n. l. osídlenci z Durínska, Franků a Vlámka, kteří zdejší lesnaté údolí přivedli k značnému rozkvětu. Byla zde nejstarší výroba knoflíků v rámci Rakousko-Uherska a také válcovna hliníku a výroba lepenky a kartonáže. V centru obce se nalézá barokní most s rekonstruovaným křížem z roku 1850, taktéž **dvě barokní sochy – sv. Jana z Nepomuku a sv. Josefa**. Jižně od Lipové je ze tří stran lesem obklopená část obce Ludvíkovičky. Východním směrem se rozkládá část obce Nová Lipová, ve které je zajímavost v podobě malého vodního toku, který prochází túňkami naproti každému domu. Součástí obce je také **osada Liščí**, původně prastará samostatná obec Röhrsdorf, kdysi nejbohatší obec Šluknovského výběžku. Dominantou Lipové je **barokní zámek** vystavěný roku 1737 hrabětem Leopoldem Salm-Reifferscheidt, který byl postaven podle kalendáře: 12 komínů – 12 měsíců, 52 pokojů – 52 týdnů, 365 okenních a dveřních otvorů jako dnů v roce. Ve druhé polovině 20. století postupně zchátral, ale v současnosti se pracuje na obnově jak budovy tak i přilehlého **zámeckého parku**. Ideálním místem pro procházku je okolí **Zámeckého rybníku**, který byl zbudován v letech 1675–78 a je největším v západní části Šluknovského výběžku.

Tip na zajímavosti

Podstávkový dům - postavený Zachariásem Hoffmannem na pozemku bývalého rybníka krátce před rokem 1727. Dům je šetrně zrekonstruován do původní podoby a slouží obci i návštěvníkům jako informační středisko a muzeum podstávkové architektury, připravuje se zde také stálá geologická expozice. Asi 2 km severně od obce se na poutním místě kopci **Annaberku** rozprostírá jedna z nejkrásnějších a nejzachovalejších **křížových cest** v tomto regionu.

Mikulášovice

V sedm kilometrů dlouhé obci, která kopíruje **Mikulášovický potok**, návštěvníci narazí na mnoho pozůstatků průmyslové éry a najdou i řadu cenných církevních staveb. Obec vznikla patrně v době německé kolonizace ve 13.–14. století jako osada uhlířů. První zmínka je z roku 1446 (Nickelsdorf). Mikulášovice byly na město povýšeny roku 1916. Po odsunu německého obyvatelstva došlo k mnohaletému úpadku obce. Dominantou města **kostel sv. Mikuláše** stojí v jeho centru. Dnešní podoba je z let 1743–1750. Z původní stavby se dochovala kaple Panny Marie. Zajímavostí jsou zdejší varhany, údajně jedny z největších v Čechách. Mikulášovice stály v 18. století u zrodu nožířského průmyslu v Čechách. V obci se vyráběly nejen nože, ale i kordy, břitvy a chirurgické nástroje. Největší slávu zažila výroba nožů v časech první světové války a po jejím skončení. Obci se přezdívalo „český Solingen“. **Výroba nožů** (např. známé rybičky) se udržela až do dnešních dnů ve firmě Mikov, s. r. o. a pro veřejnost je otevřena podniková prodejna a Muzeum nožířské tradice. Velmi netradiční a oblíbené jsou akce s názvem **Velikonoční jízdy**. Každoročně o Velikonoční neděli procházejí přes celé město tzv. velikonoční jezdci na koních. Jezdci vyrážejí na svou pouť od kostela, kde jim farář uděluje požehnání a předá kostelní korouhve, patřící spolku. Tradičně jsou muži oděni v černých fracích a s cylindry na hlavách. Unikátem obce jsou tři nádraží.

Tipy a zajímavosti

Tanečnice s rozhlednou (597 m) – po Hrazeném druhý nejvyšší bod Šluknovského výběžku. Na vrcholu stojí od roku 1905 osmiboká kamenná rozhledna, nejsevernější v Čechách. Poskytuje kruhový rozhled do širokého okolí, a řadí se tak k nejlepším vyhlídkovým bodům v oblasti. Věž vysoká 26 m je otevřena celoročně. Odtud lze pokračovat do nedalekého Saska na **rozhlednu Weifberg** (478 m). Poskytuje též kruhový výhled, věž je přístupná celoročně zdarma.

Rumburk

Město leží v údolí říčky Mandavy pod vrchem Dymník, ve východní části Šluknovského výběžku. První písemná zmínka o existenci Rumburku pochází z listiny městské rady ve Zhořelci. Jako městečko je Rumburk doložen roku 1377. Císař Rudolf II. mu roku 1587 udělil nový městský znak (labuť a lilie). Název obce je odvozen z německého Ronne. Z původního Ronnerberg se stal Rumburg (Rumburk). Obdobím největšího rozkvetu města byl přelom 19. a 20. století, kdy se Rumburku pro stavební rozmach a čilý společenský život přezdívalo „malá Paříž severu“. V Rumburku jsou **hraniční přechody do Saska**. V současné době se Rumburk rozvíjí v moderní správní město. Čihlová vyhlídková **Augustova věž na vrchu Dymníku** (515 m n. m.), tyčící se nad městem, pochází z roku 1896, kdy ji nechal postavit městský radní August Wenschuh. Prosklená vyhlídková terasa nabízí výhled na Rumburk i rozhled do Lužických hor, na Hvozď, Ještěd, Vlčí horu a Kottmar. Ve městě najdeme **několik výjimečných staveb**, např. expresionistickou bývalou banku od F. Lehmana a kavárnu Café Henke od F. Röslera ve stylu art deco. Svě zastoupení ve městě má i tradiční lidová architektura – původní dřevěná zástavba **18 podstávkových domů** tkalců z 18. století se nalézá ve Šmilovské ulici, chráněné jako vesnická památková rezervace. Přírozené centrum města tvoří nově **zrekonstruované náměstí s morovým sloupem**, informačním střediskem a řadou kaváren, restaurací a obchodů.

Tipy a zajímavosti

Loretánská kaple Panny Marie

Kopii Svaté chýše nechal postavit kníže Anton Florian z Lichtenštejna podle projektu významného architekta Johanna Lucase Hildebrandta z Vídně. K vysvěcení kaple došlo 15. září 1707. Spolu s ambítem a objektem Svatých schodů byla loreta součástí areálu kapucinského kláštera (dnes knihovna). Svou štukovou a sochařskou výzdobou patří Rumburská loreta mezi nejhodnotnější loretánské kaple v České republice.

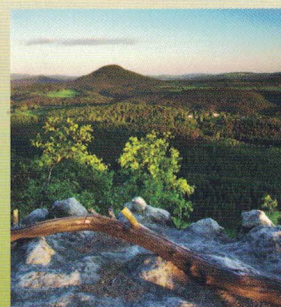
Růžová

Mezi nejstarší a nejzajímavější obce regionu Českého Švýcarska patří Růžová. První písemné zmínky o ní pocházejí z roku 1352, kdy patřila pánům z Michalovic. Jejimi dalšími významnými vlastníky byli příslušníci rodu Clary-Aldringenů, kteří se v 19. století zasloužili o zpřístupnění největšího skalního mostu Evropy – Pravčické brány i nedalekých romantických **soutěsek řeky Kamenice**. Dominantu Růžové představuje **barokní kostel sv. Petra a Pavla** z let 1710–1712. Růžová leží v těsné blízkosti národního parku České Švýcarsko a poskytuje návštěvníkům řadu možností pro romantické toulky a výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí. Na své si přijdou jak milovníci krásných výhledů, tak i ti, kterým ucarovala unikátní příroda hlubokých soutěsek. **Růžovský vrch** (619 m n. m.), ležící 4 km od obce, je nejvyšším bodem Českého Švýcarska. Čedičový vrch s přírodní rezervací je dominantou celé oblasti. **V suťovém poli** na jeho úbočí byly již v 19. století vyhledávanou atrakcí tzv. sněžné jámy, v nichž se až do léta udržoval sníh. Na Růžovském vrchu stávala od konce 19. století až do 30. let 20. století vyhlídková věž s restaurací. Po úbočí kopce prochází trasa 10,5 km dlouhé naučné stezky. **Kamenická Stráž** je místní část Růžové, jež byla v roce 1995 vyhlášena vesnickou památkovou zónou. Mezi starobylými **podstávkovými domy**, citlivě udržovanými jejich současnými majiteli, na vás dýchne téměř pohádková atmosféra.

Tipy a zajímavosti

Pastevní vrch (Hutberg - 402 m n. m.)

Jedna z nejkrásnějších vyhlídek nejen na České a Saské Švýcarsko, ale i na Lužické hory, České středohoří či Děčínský Sněžník. V roce 2007 zde byla postavena dřevěná vyhlídka, která umožňuje krásný pohled do širokého okolí. Navštívit můžete i místního **regionálního výrobce Mýdlárnu Rubens**, kde se seznámíte s ruční výrobou mýdel s přídávky nejrůznějších vonných a léčivých bylinek podle starých receptur.

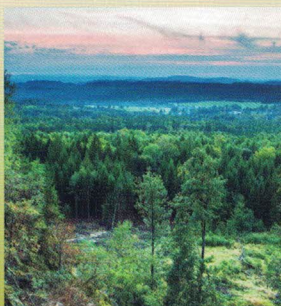

Rybníště

Obec Rybníště, patřící do území CHKO Lužické hory, leží v širokém sedle mezi Plešivcem a Širokým vrchem. Obcí prochází hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Baltským mořem. Původně patřila k **tolštejnskému panství**, ale v roce 1573 ji Kryštof ze Šlejnic prodal spolu s Krásnou Lípou a částí Horního Podluží bratrům Jindřichu a Abrahámovi z Vartenberka, kteří ji přičlenili k panství českokamenickému. Nynější název obce se objevuje v roce 1715, kdy je zmiňována na místě vypuštěného a vysušeného rybníka osada Rybníště. Rybníště je **významným železničním uzlem** tratí Bakov–Rumburk a Děčín–Varnsdorf. V letních měsících sem zajíždí i turistická autobusová linka z národního parku České Švýcarsko. Z nádraží lze tedy vyrazit jak směrem na Jedlovou horu do **Lužických hor**, tak směrem do CHKO Labské pískovce a do **národního parku České Švýcarsko**. Secesní **kostel svatého Josefa** uprostřed obce je dílem Antonína Möllera z Varnsdorfu a vystavěn byl v letech 1909–1911. Je jednoduší obdélný s pětibokou uzavřeným presbytářem s hranolovou věží a jedná se o nejmladší kostel v regionu. V katastru obce je tzv. **Velký rybník**, jenž patří mezi největší vodní plochy v děčínském regionu (46 ha). Je současně významnou **ornitologickou lokalitou**, kterou využívá k odpočinku řada tažných ptáků. Od roku 1982 je rybník vyhlášen přírodní rezervací, zahrnuje i pobřežní mokřiny s výskytem chráněných rostlin. Od hřbitova na hráz Velkého rybníka je zpřístupněna naučná stezka.

Tipy a zajímavosti

Karlova výšina (586 m) – romantická vyhlídka, zvaná také Hraběčín skok, na širokém vrchu východně od obce. Na výšinu se dostanete pohodlnou procházkou například z vlakového nádraží po červené turistické značce – po tzv. Lužické spojce. Odměnou vám bude jeden z nejkrásnějších pohledů na obec Doubice a na členitou krajinu Českosaského Švýcarska. Nově byla Karlova výšina opravena v roce 2013.

Srbská Kamenice

Obec ležící v údolí řeky Kamenice byla založena zřejmě v 11. století kolonizací slovanským lužickosrbským obyvatelstvem, jak napovídá její název. Dominantou je barokní kostel sv. Václava na návrší nad obcí, původní zástavbu dokládají podstávkové domy. Na severním konci obce začíná třetí z romantických skalnatých kaňonů řeky Kamenice – **Srbskokamenická soutěska**, která je ale nepřístupná. Na jejím horním úseku, dříve nazývanému Ferdinandova soutěska, byla v minulosti provozována plavba na lodíčkách, dalo se doplnit až k Dolskému mlýnu. Soutěska byla pojmenována po následníku rakousko-uherského trůnu Františku Ferdinandu D'Este, který soutěsku osobně navštívil. Na protějším svahu od **kostela sv. Václava je skalní vyhlídka nad jezírkiem**, což je otevřená jeskyně v masivu skal – tzv. válečný domeček. Přístup byl možný jen spuštěním shora po provaze úzkou skalní štěrbinou. Sloužil obyvatelům ve třicetileté válce jako úkryt. Teprve v roce 1896 zpřístupnil toto místo horolezecký spolek Srbské Kamenice vysekáním 26 schodů. K jezírku vede cesta od informačního střediska. Obec vybudovala pro místní obyvatele i návštěvníky originální **naučnou stezku s malovanými cedulemi**. V rámci trasy můžete využít i dětské hřiště a objevíte řadu dřevěných soch, houpaček, laviček a kolotočů. Nejvíce se stezka bude líbit rodinám s dětmi. V roce 2013 získala Srbská Kamenice titul **Vesnice roku** Ústeckého kraje.

Tipy a zajímavosti

Naučná stezka „Za objekty československého opevnění na obranu republiky 1937–1938“. Délka trasy je přibližně 2 km, vede od autobusové zastávky Ferdinandova soutěska v Srbské Kamenici podél dvou objektů lehkého opevnění směrem na Filipov, za mostkem se stáčí po silnici na Všemily a končí u restaurace Pod kaštaný na konci Srbské Kamenice. Každý z celkem devíti železobetonových srubů naučné stezky má jiné stavební řešení.

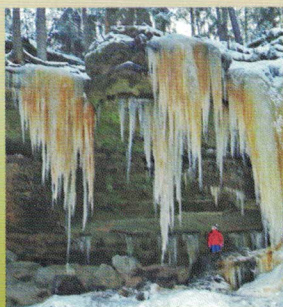
Staré Křečany

Obec tvoří několik místních částí – **Brtníky, Kopec, Panský, Staré Křečany, Nové Křečany a Valdek**. Obec se nalézá ve zvlněné krajině Rumburské vrchoviny. Už v raném středověku tudy vedla Solná stezka z Baltu do střední Evropy. Dominantou obce je barokní **kostel sv. Jana Nepomuckého** z první poloviny 18. století. Autorem architektury hlavního a bočních oltářů je císařský dvorní architekt Johann Lucas Hildebrandt. První zmínka o obci Staré Křečany je z r. 1111. Ve všech částech obce se dochovaly malebné podstávkové i hrázděné domy, převážně ze 17. a 18. století, bohatě obkládané břidlicí. Brtníky patří k nejstarším obcím, byly patrně již v 11. století osídleny Němci z Frank a Durynska. Ve 12. století založil Petr Berka mezi Plešným a Vlčí horou včelařství (Zeidelweide). Včelaři se nazývali Zeidler (podle toho i název obce do roku 1945). S rozvojem turistiky od konce 19. století se Brtníky staly branou do Českosaského Švýcarska od severu. Vlčí hora (581 m) je dominantní čedičový vrch tyčící se asi 1 km jihovýchodně od obce. Na vrcholu je rozhledna, z níž je výhled na panorama Šluknovského výběžku, Lužických hor a Českosaského Švýcarska. **Rozhledna** z roku 1889 je dodnes ve velmi dobrém stavu díky KČT v Krásné Lípě. Na odbočce zeleně značené hřebenovky Valdek – Velký Šenov na svahu Ptačího vrchu (ve výši 515 m n. m.) se nacházejí **prameny říčky Mandavy**. Jedná se o příjemné výletní místo s výhledem na obec a okolí.

Tipy a zajímavosti

Brtnické ledopády – hrajně navštěvovaná zimní zajímavost. Na skalních převislech se utvářejí mnohametrové ledové krápníky různých tvarů a zabarvení. Nejznámějšími jsou Opona u Brtníků a Velký sloup v údolí Vlčího potoka. **Velký pruský tábor** – velký skalní převis na zeleně značené cestě z Brtníků do Kyjovského údolí. V okolí se ukryvali místní lidé za válek třicetileté, sedmileté (1756) i prusko-rakouské (1866).

Šluknov

Město Šluknov je nejsevernějším městem České republiky a jeho součástí jsou městské části s pohádkovými názvy: **Císařský, Království, Nové Hrabčice, Rožany, Královka, Kunratice, Fukov a Harrachov. Město Šluknov je přirozeným centrem Šluknovského výběžku.** První písemný doklad potvrzující existenci Šluknova nacházíme již roku 1281. Prvními majiteli Šluknovského panství byli Berkové z Dubé. Na žádost Hynka Berky z Dubé byl Šluknov v roce 1359 povýšen na město. V současnosti nabízí okolí Šluknova malebnou **krajinu pro klidnou dovolenou**. Šluknovskou pahorkatinu s nepřilíh vysokými kopci je ideální projet v sedle kola. Dobře značená síť turistických i cyklistických cest umožňuje pohodlně poznat nejčernější krajinné a přírodní krásy s množstvím přírodních zajímavostí, kulturních památek a rozhleden. Pod severní částí náměstí Míru v ulici Farní se nachází **arciděkaný kostel sv. Václava**. Jedná se o jednoduší barokní kostel z let 1711–1714. Za unikátní je považována také šluknovská **křížová cesta**. Součástí je dvanáct zastavení, z nichž posledním je kaple Kalvárie na vrcholu cesty. V této kapli je umístěno kamenné sousoší Kalvárie – Ukřižovaný Kristus, Panna Marie, Máří Magdaléna a Apoštol Jan. Dalšími objekty jsou kaple Bičován, Poslední večeře Páně a Žalář Krista. Součástí areálu křížové cesty je Getsemanská zahrada. Jedná se o ucelený soubor pískovcových soch ležících apoštolů sv. Petra, Jakuba a Jana, klečícího Krista a anděla s kalichem.

Tipy a zajímavosti

Šluknovský zámek – s přilehlým parkem v anglickém stylu byl vybudován v letech 1566–1573 Arnoštem ze Šlejnic. Po velkém požáru zámku v roce 1886 a následném dvacetiletém chátrání se ho městu podařilo opravit a otevřít pro veřejnost. Dnes má zámek své prohlídkové okruhy, nově zrekonstruovanou zámeckou zahradu, kde se pořádá v letních měsících řada kulturních a společenských akcí. V přízemí zámku je pro návštěvníky k dispozici Regionální informační centrum a za návštěvu stojí rovněž vynikající zámecká cukrárna.

